

Jure Bosančić

OSMA OBITELJSKA LJETNA ŠKOLA

Na ovogodišnjoj Obiteljskoj ljetnoj školi predavači su obradili temu: *Dijete i njegova prirodna sredina*. Organizatori škole ovime su u našoj Crkvi htjeli dati svoj prilog za dobro djece u Godini djeteta.

Do sada su sve Obiteljske ljetne škole govorile o obitelji i o djeci. Ovaj put je na osobit način u središtu pažnje bilo dijete, njegov razvoj i sredina u kojoj se on odvija. Ovdje donosimo glavna predavanja i pripćenja te raspravu za Okruglim stolom.

Nakon uvoda u ideju i tok Međunarodne godine djeteta u svijetu i kod nas, slijedi prvo predavanje: *Fizički razvoj djeteta*. Osobito se naglašava potreba za većom brigom o djetetovu razvoju u doba trudnoće kao i u prvoj godini života. Pedijatar u bitnim crtama govori o normalnim stadijima razvoja kao i o mogućim smetnjama u razvoju. Uz fizički usko je vezan i *psihički razvitak mališana*. Profesorica psihologije u svom izlaganju prati dijete od rođenja do puberteta i, služeći se najnovijim otkrićima razvojne psihologije, iznosi što bi dijete u pojedinim godinama trebalo postići: temeljno povjerenje, autonomiju, duh inicijative, radinost. Ona upozorava i na odstupanje od normalnog u razvoju i naglašava koja je važnost roditelja i njihove ljubavi prema djetetu u to doba.

Kao prirodni nastavak ovih tema nadovezuje se predavanje *Religiozno-moralni razvoj djeteta*. Profesor moralne teologije izlaže što možemo očekivati od djece u pojedinim stadijima razvoja u njihovu ćudorednom djelovanju. I religiozno-moralni razvoj ima svoje razvojne stadije. Roditelji i vjeroučitelji morali bi dobro znati kada i u kojoj mjeni mogu očekivati da dijete počne • izražavati svoju religioznost. Treba voditi brigu o tome kako djeci govoriti o Bogu i o Isusu Kristu. Zastrušivanja Božjim kaznama ostavljaju vrlo duboke tragove u dječjoj duši i veoma negativno utječu na njegovu sliku o Bogu i na njegov religiozni razvoj. Dijete ne može vjerovati kao odrasli; i kad se moli i kad ćudoredno djeluje, to nije isto kao kad to čini odrastao ćovjek. Tek oko dvanaeste godine možemo očekivati da dijete to ne čini iz straha od kazne ili iz želje za nagradom, već iz uvjerenja, radi samoga dobra

O *izvanobiteljskoj sredini djeteta*, tj. o jaslicama, školi, ulici, skupini vršnjaka govori profesor pedagogije. Osim u obitelji, dijete najviše vremena provede u školi. Koje je značenje šjiole za duhovno-duševni razvoj djeteta? Što škola može, a što ne može? Na koji način roditelji i škola mogu surađivati za dobro djece? Na ta i slična pitanja odgovara naš predavač.

Drugi pedagog iznosi problematiku odgoja *jedinaca i jedinica*. Kako njih odgojiti? Koje je značenje broja djece u obitelji?

Uz spomenuta predavanja imamo i nekoliko priopćenja. Na prvom je mjestu priopćenje: *Djeca bez roditelja i roditelji bez djece*. Ono, naime, što su predavači rekli na znanstvenoj razini, priopćenja potvrđuju iz iskustva. Svoj pogled upravili smo i prema onima koji nemaju ono najnužnije za život, *na gladnu djecu*. U svojim sredinama susrećemo također djecu koja su zbog različitih razloga *zaostala u svom psiho-fizičkom razvoju*. Tko su ta djeca i kako s njima postupati, govori nam defektolog. Otac *mongoloidnog djeteta* iznosi iskustvo svoje obitelji sa svojim djetetom. Zatim slijedi kraći tekst, izrečen kao dio panel-diskusije, o radu na pomaganju nerođenoj djeci, kao nedjeljivom dijelu sveukupnog rada Crkve.

Iz zajedničkih rasprava donosimo samo ono što je rečeno zadnji dan za okruglim stolom. Dugo se razgovaralo i o kažnjavanju djece. Mnogi će roditelj u ovom razgovoru pronaći sebe i svoje stavove.

Živimo u pluralističkom društvu koje ima različite poglede na svijet, u društvu koje živi različite vrednote. Mnoge se od tih vrednota isključuju, proturječe si. Današnja djeca u takvom društvu nisu pošteđena od utjecaja koje roditelji možda i ne bi željeli. Ni roditelji, ni drugi koji im pomažu u odgoju neće moći mnogo učiniti za svoju djecu samom intuicijom, roditeljskim (odgojiteljskim) nadahnućem. Danas treba mnogo toga upoznati, pročitati, razgovarati u krugu prijatelja, verificirati svoje stavove i biti spreman ispraviti ih ako treba. Nadasve bi danas, više nego prije, trebalo promatrati samu djecu, znati što ona misle, kako nas ona doživljavaju, što žele i zašto. Roditelji i odgojitelji bili su uvijek svjesni da su djeca njihovo ogledalo. U njima su gledali svoje uspjehe i neuspjehe, svoje pogođene odgojne poteze i svoje promašaje. U naše vrijeme još je potrebnije promatrati djecu i u njima »čitati« ono u čemu smo uspjeli, a u čemu nismo, kakvi su se utjecaji već slegli u ta mala bića. To znači (uz brigu za njihovo zdravlje i hranu) voljeti ih i pripremati im dobru budućnost.

Očevi, majke i ostali sudionici ovogodišnje Obiteljske ljetne škole sigurno će primijetiti da ovi članci nisu pravi odraz same škole. To je istina. Škola je također bila susret roditelja i odgojitelja. Susret se, osim u predavanjima i raspravama nakon njih, produbljivao i u razgovoru uz kavu, u odmorima, za zajedničkim stolom i, nadasve, u Euharistiji.